

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ו"ע 11-10-35775 זוארז נ' הרשות לזכויות ניצולי השואה משרד האוצר

בפני כב' השופטת **בדימוס רחל גרינברג-י"ד**
פרופ' יוסף זהבי-חבר
עו"ד יהודית ארבל-עו"ד

העורר משה זוארז

נגד

המשיבה הרשות לזכויות ניצולי השואה משרד האוצר

פסק דין

- 1
2 העורר, מר זוארז משה, נולד בתאריך 20.11.43 בעיר בנגאזי שבלוב. לטענתו, הוריו ואחיו נשלחו
3 ונכלאו במחנה ג'אדו שם הדתה אותו אימו במועד כלשהו בין ינואר למרץ 1943. העורר נולד כאמור
4 בחודש נובמבר אותה שנה, היינו, כעשרה חודשים לאחר צאת הגרמנים מלוב.
5
6 טענת העורר היא כי מאחר והיה עובר ברחם אימו בעת היותה במחנה ג'אדו, חלה עליו, מכוח
7 נרדפותה, עילת נרדפות של שלילת חופש. הוא הגיש תביעה לקבלת תגמולים לפי חוק נכי רדיפות
8 הנאצים תש"ז-1957 (להלן חוק הרדיפות) ונדחה בטענה כי לפי תאריך לידתו, הריונה של אמו החל
9 לאחר שחרור מחנה ג'אדו ע"י הבריטים ב-23 או 24 בינואר 1943. בהקשר למועד שחרור המחנה
10 נעיר כי ב"כ העורר ציין את התאריך 6.2 כתאריך השחרור הסופי אך לא הציג לכך כל תימוכין לא
11 בטיעונו בפנינו ולא בחומר שצורף כהשלמה (ראה עמ' 4 ש' 15 לפרוטוקול).
12
13 למעשה אין מחלוקת על הנתון ההיסטורי לפיו מחנה ג'אדו שוחרר בד בבד עם כניסת הצבא הבריטי
14 ללוב. טענת העורר היא כי חלק מאוכלוסיית המחנה, כולל משפחתו, המשיכו להתגורר שם עד מרץ
15 1943 ועובדת שחרור המחנה "לא שינתה לגביהם, שכן חיו באותם תנאים מחפירים". (סעיף 5 לערר).
16 לגישתו, תנאי החיים הקשים במחנה כמוהם כהמשך הרדיפות.
17
18 נאמר כבר עתה כי איננו מסכימים בנקודה זו עם ב"כ העורר שכן לפי החומר ההיסטורי שהוגש על
19 ידו- מאמר של ההיסטוריון יעקב חג'א- לילוף, מנהל המכון ללימודים ולמחקר יהדות לוב: יהודי לוב
20 בתקופת מלח"ע השנייה תחת השלטון הפשיסטי-נאצי אומר המחבר: "עם השחרור וכניסת הצבא
21 הבריטי למחנה, הוטב מצב היהודים במחנה, סופקו מזון משופר ותרופות והחולים סופלו עד
22 החלמתם". (שם עמ' 15). כמו כן ברור מאליו כי עם השחרור עבודות הכפייה הופסקו ומי שגותר
23 במחנה לא הוחזק שם בניגוד לרצונו.
24
25 העורר מציע לחשב את תקופת הריונה של אימו בשתי דרכים חלופיות המובילות, להבנתו, לאותה
26 מסקנה כי קמה לו זכאות לתגמולים לפי חוק הרדיפות;
27 - אם ההיריון החל לאחר השחרור הפורמאלי של המחנה יש לראות את תנאי חייה של אמו
28 שם כהמשך רדיפות ואין לערוך הבחנה בין מצבה לפני השחרור ואחרי. נטען כי לפי מסלול
29 חישוב זה, מניין ימי ההיריון אינו עולה על 9 חודשים, דרך חישוב המקובלת גם על
30 המשיבה.

1 מתוך 3

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ר"ע 11-10-35775 זארוז נ' הרשות לזכויות ניצולי השואה משרד האוצר

- 1
2 - דרך החישוב החילופית: "גם אם יחל חישוב מניין הימים מיום השחרור... כלומר נספור מ-
3 31.1.43 ועד 20.11.43 = 294 יום = 42 שבועות. כלומר יש אפשרות שתחילת הריון אם
4 העורך היתה עדיין בטרם שחרור לוב" (סעיף 8 לערר).
5
6 נעיר למען הדיוק כי מבחינה היסטורית תאריך השחרור הוא 23.1.43 ולא 31.1.43. לפי חיבורו של
7 ההיסטוריון חג'ג' לילוף "בקרוב, שהחל ב-23 באוקטובר 1942, מיגר המצביא הבריטי מונטגומרי, את
8 רומל, שפיקד על הצבא הגרמני-איטלקי וכבר בנובמבר 1942 שיחרר את קירנאיקה, ובינואר 1943
9 נכנס לטריפולי ושיחרר את כל לוב". (שם עמ' 15). תאריך שחרור עיר הבירה טריפולי הוא 23.1.43
10 ומקובל לראותו כמציין את שחרור לוב, אולם למאמר הנ"ל מצורפת עדות אחד מאסירי מחנה ג'אדו
11 המעיד כי הבריטים נכנסו למחנה ב-24.1.43.
12
13 העורך טוען כי מבחינה רפואית תקופת הריון הנמשכת עד 294 יום (כלומר מעל 9 חודשים) נחשבת
14 סבירה ורק מעבר לה מדובר בהריון שמשכו חורג מהרגיל.
15 זאת ועוד, ב"כ העורך מפנה לחוקה הקבועה בסעיף 3(ב) לחוק הירושה תשכ"ה - 1965: "מי שנולד
16 תוך 300 יום לאחר מות המורש, דינו כדן מי שהיה בחיים במוות המוריש, זולת אם הוכח שהורתו
17 היתה אחרי כן." (להלן ה"חוקה").
18
19 לפי החישוב האריתמטי המתבסס על חוקה זו, העורך נולד בטרם חלפו 300 יום ממועד שחרור
20 מחנה ג'אדו ומכאן שאימו התעברה עוד לפני כן.
21
22 לגישת העורך המשיבה לא הפריכה את החוקה הקבועה בחוק הירושה, ומאחר ונהוג להעניק לחוק
23 הרדיפות בשל מהותו ותכליתו פרשנות מרחיבה וליברלית, אין לקפח זכויותיו של העורך גם אם
24 מקרהו גבולי.
25
26 המשיבה מתנגדת לקבלת הערר וטוענת כדלקמן:
27 - לא מוטלת חובה שבדין על המשיבה להכיר בעובדים כבעלי זכות תביעה לפי חוק הרדיפות.
28 לא קיימת "הלכה שנקראת הלכת העובדים" (עמ' 4 ש' 1) והמשיבה מוכנה להכיר בתביעות
29 כאלה רק במקרים מסוימים.
30 - המשיבה נוהגת לחשב את ימי ההיריון עד 9 חודשים ובהתייחס לתאריך לידתו של העורך
31 הוא נולד לאחר שחרור ג'אדו ועל כן אינו יכול להיחשב כנרדף.
32
33 **דין**
34
35 א. נפתח ונאמר כי דברי המשיבה באשר ל"הלכת העובדים" אינה מקובלת עלינו ואנו
36 מסתייגים מנוסח דבריה כי "למרבה הצער" (עמ' 4 ש' 5 לפרוטוקול) ההלכה אף התפשטה.
37 החלטות המשיבה במקרים רבים אחרים ופסקי דין של וועדות הערר סותרים במובהק
38 עמדה זו.
39 אנו נסתפק בהפניה לפסק דין של הוועדה בת-א ר"ע 144-09 דינה לבי נ' הרשות המוסמכת
40 שניתן בנובמבר 2009. גם שם נדון עניינה של עוררת שנהרחה בעת שאימה היתה בג'אדו
41 ובפסק הדין נאמר: "בהתאם להלכה שנפסקה עוד בבתי המשפט של גרמניה וחזרו עליה
42 בבתי המשפט בישראל, קיימת השפעה של סבלה של האם על העובר ועל כן זוכים גם
43 העובדים בנסיבות כאלה להכרה כנרדפים".
44

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ר"ע 11-10-35775 זארוז נ' הרשות לזכויות ניצולי השואה משרד האוצר

- 1 ב. השאלה שנתר לבחון היא האם העורר נהרה בג'אדו לפני שחרור המחנה עד 24.1.43, שכן
2 כבר דחינו טענתו כי מי שנתר במחנה לאחר 24.1.43 ועד מרץ 43 היה בגדר נרדף.
3 על פי דרך חישוב זו מניין ימי ההיריון של אם העורר עולה על 9 חודשים.
4
- 5 ג. טיעוניו של העורר לגבי תקופת הריון סבירה פורטו לעיל, כולל ההפניה לחוקה שבחוק
6 הירושה וכן הוגש חומר נוסף מטעמו כולל פסיקה. המשיבה לא התייחסה פרטנית לטענות
7 אלה.
8
- 9 ד. ב"כ העורר מפנה את הוועדה לע"ו (ת-א) 11190-05-10 מרים ויינטראוב נ' הרשות לזכויות
10 ניצולי השואה בו אושרה הסכמה בין הצדדים לקבלת הערעור. בעניין ויינטראוב (ר"ע ת-א
11 810/09) ביקשה העוררת להסתמך על החוקה שבחוק הירושה. וועדת העררים דחתה טענתה
12 וקבעה כי העוררת לא עמדה בנטל המונח לפתחה להוכיח באופן פוזיטיבי כי נהרתה במחנה
13 בו שהתה אימה כי לא די בהיתכנות. כמו כן סברה הועדה כי אין להקיש לעניין תקופת
14 ההיריון מחוק הירושה "משום שהתכליות הן שונות והחזקות והנטלים הם הפוכים".
15
- 16 העוררת ערערה לבית המשפט המחוזי והמשיבה הסכימה לקבלת הערעור מבלי להתייחס
17 לניתוח המשפטי ולמסקנות של פסק הדין וגם בפנינו לא פרסה טיעוניה.
18
- 19 מפסק דין אחר של הועדה- ר"ע 12-03-5420 (חיפה) שמחה קוסטיקה נ' משרד האוצר- עולה
20 כי המשיבה מוכנה להכיר בתקופת הריון של 294 ימים. בדין הנוכחי לא קיבלנו הסבר
21 והנמקה מדוע המשיבה סתתה בעניינו של העורר מעמדה זו.
22
- 23 ה. לאור האמור לעיל ומאחר והעורר נמצא בטווח הזמן של 300 הימים אשר נקבעו בחוקה אנו
24 רואים לנכון לקבל את הערר.
25 באם המשיבה תבקש בעתיד להסתייג מעמדתה בעניין ויינטראוב, הסוגיה המשפטית
26 שעמדה במרכז הדיון בערר זה, תעלה נימוקים שייבחנו לגופם.
27
- 28 מזכירות הועדה תשלח את פסק הדין לצדדים.
29 זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 30 יום מיום קבלת פסק הדין בשאלה משפטית בלבד.
30
31
- 32 ניתן היום, י"ב אלול תשע"ב, 30 אוגוסט 2012, בהעדר הצדדים.
33

רחל גרינברג, שופטת

עו"ד ארבל

פרופ' זהבי